

EGY POLIHISZTOR TÁJÉPÍTÉS A POLYHISTOR LANDSCAPE ARCHITECT

SZERZŐ/BY:
KÖRMENDY IMRE

HTTPS://DOI.ORG/
10.36249/59.7

Nagy vállalkozás egy embert s életét bemutatni, különösen, ha az az ember majd' egy évszázadot élt végig, s munkássága is ehhez hasonlóan óriási. A kilenc szerző és közülük különösen a három szerkesztő vállalták e szinte lehetetlen feladatot, s Mócsényi Mihály élete révén megélevenedik egy évszázad magyar történelme, hazánk sorsa is. Egy ízig-veorig kelet-közép-európai sors.

Tanulmányozva az írásokat egy ember válik élővé az olvasó előtt; nem „A PROF”, amint sokaktól hallottam az elmúlt évtizedben, s ami megijesztett, mert személyből fogalommá vált ezzel a megnevezéssel, a határozott névelővel, a csupa nagybetűvel (szóban a hangsúlyozással érzékeltetve).

A huszonnégy téma bizonyítja, hogy valóban az igen kevés polihisztor egyikének állít emléket e kötet. Az írások sokrétűek: vannak köztük a könyved mesélőtől a tudományág fogalmi kérdésével foglalkozó veretes tanulmányon át a párhuzamos életutak összehasonlításáig sokféle műfajú. A munkában részt vettek mindegyike Mócsényi tanítvány. Ez fontos körülmény, mert mindannyian személyesen is ismerték, tisztelték, szerették vagy éppen küzdöttek vele, megkerülhetetlen személyével.

Ember létünk, társadalmunk számára hihetetlenül fontos emlékezni. Emlékezni elődeinkre, küzdelmeikre, sikereikre és túlélt kudarcaikra (melyekből tanulni lehet, s amik a javunkra válhatnak) egy szakma, egy szakmai közösség számára elengedhetetlen, ha építkezni, fejlődni akar. A könyv megkerülhetetlen mű ehhez, köszönet illeti mindazokat, akik létrejöttéért tettek. Úgy vélem, hogy a még életében készült interjúk, beszélgetések, a vele-róla szóló írások, filmek, megjelent írásai jó alapot biztosítottak a tanulmánykötet tartalmi mélységéhez, megalapozásához. Sokak vágya, hogy a szakma további jelentős személyiségével is folytatódjanak a róluk szóló kötetek megalapozó munkálatai.

Minden újat kezdő embernek nehéz a sorsa. Egy szakma megújítójának, kiterjesztőjének, sőt egy új szakterület megalapozójának különösen is az. Mit mondjunk akkor egy polihisztorról, aki több szakmában is alkot? Így válik érthetővé, hogy Eszterházáról, a kastélyról írott művét – évtizedek munkájának eredményét – a művészettörténeti szakma kételkedéssel fogadja. Nagy öröm, hogy a kastély „gazdája” segítette a szinte haláláig tökéletesített könyve megjelenését.

A kötet tanulmányait, esszéit olvasva óhatatlanul Lázár Ervin: Keserűfű c.

novellájának kitelepítendő házaspárja jut eszünkbe, akik teljesen egygyé váltak az anyafölddel. Mócsényi Mihály, a Mária Terézia idején Frank-földről a Völgyésbe települt család sarja annyira mély kapcsolatba került az anyafölddel, hogy amikor jobb körülmények között folytathatta volna életét, akkor is hazatért, s amikor a családi birtokot elragadták tőlük, akkor az egész haza földje lett a mindene, művelendő területe. Vesztett, s nyert: nem csak ő, hanem mindnyájan, akiknek fontos ez a hely.

Életének sok-sok területét felölelik az írások, de van egy-két mozzanat, amit hiányolhat az olvasó – még akkor is, ha a szoroson vett életműhöz nem tartozik. Az egyik az édesanya bemutatása (aki egy képen feltűnik, amint tevékenykedik a györoki bányában/kertben); a másik a feleségé, aki nélkül nem lett volna beteljesíthető ez az életmű, s aligha működött volna a család. Ezek nélkül az asszonyok nélkül nem érthetjük meg a férfiak teljesítményét, még az olyan jelentősekét sem, mint Mócsényi professzor úr. ©

MM_C: Mócsényi Mihály
– Egy polihisztor tájépitész /
Tanulmányok és esszék
Mócsényi Mihály életéről
TERC Budapest, 2021

It is a great venture to present a man and his life, especially when the man has lived for almost a century and his work is equally enormous. The nine authors, and especially the three editors, have undertaken this almost impossible task, and Mihály Mócsényi's life reveals a century of Hungarian history and the fate of our country. An Eastern-Central European fate in every inch.

Studying his writings, a man appears to the reader; not "The PROF", as I have heard from many in the last decade, and which frightened me, because he has become a concept from a person with this designation, with the definite article, with the capital letter (orally, with the emphasis).

The twenty-four subjects in this volume prove that it is indeed a tribute to one of the very few polyhistor. The writings are varied: there are many genres, from the light-hearted narrator to the punchy treatise on the conceptual issues of the discipline to the comparison of parallel life paths. The contributors are all students of Mócsényi. This is important because they all knew, respected, loved or even struggled with his inescapable personality.

It is incredibly important for our human existence, for our society, to remember. Remembering our predecessors, their struggles, their successes and their failures (which we can learn from and which can benefit us) is essential for a profession, for a professional community, if it wants to build and develop. The book is an indispensable tool for this purpose, and I would like to thank all those who have contributed to its creation. I believe that the interviews, conversations, writings about him, films and published writings made during his lifetime have provided a good basis for the depth and foundation of the content of this volume of studies. It is the wish of many to continue the groundwork of this volume with other important figures in the profession.

The fate of any newcomer is a difficult one. Especially for an innovator or expander of a profession, a founder of a new field. What can we say then of a polyhistor who works in several disciplines? It is therefore understandable that his work on Eszterháza, the castle - the result of decades of work - has been met with scepticism by the art history profession. It is a great joy that the 'owners' of the castle have helped to publish a book that was perfected almost to the day of Mócsényi's death.

Reading the studies and essays in this volume, it inevitably comes to mind the couple to be deported from their home in Ervin Lázár's short story Keserűfű (Bittergrass), who have become one with the motherland. Mihály Mócsényi, the scion of a family that had settled in the Völgyés from Frank-föld during the reign of Mária Terézia, had such a deep connection with the motherland that when he could have continued his life under better circumstances, he returned home, and when the family estate was taken from them, the whole land of the homeland became his all, his territory to be cultivated. He lost, and he won: not just for himself, but for all those who care about this place.

Many aspects of his life are incorporated in the writings, but there are one or two that the reader may miss - even if they are not part of his life's work in the strict sense. One is the introduction of the mother (who appears in a picture, working in the mine/garden at Györök); the other is the wife, without whom this life's work would not have been possible and the family would hardly have functioned. Without these women, we cannot understand the achievements of men, even such great men like Professor Mócsényi. ©

MM_C: Mihály Mócsényi
– A polyhistor landscape architect /
Studies and essays on
the life of Mihály Mócsényi
TERC Budapest, 2021

